

egentlig naturlige Betingelser for Industri: Raavarer og Drivkraft, har vi ikke her i Landet. Nu bliver der sagt, at det er heller ikke det afgørende; det afgørende er Befolkningens Dygtighed, og det er maaske nok rigtigt. Men vi maa dog vist regne med, at de store Lande, der har Raavarer og har en ældre Industri kultur end vi, ogsaa vil søge at dygtiggøre sig, og de vil jo have et Forspring. Jeg tror derfor heller ikke, man kan vente, at Industrien fremtidig vil kunne aftage Befolkningsoverskuddet i samme Udstrækning som hidtil.

Om Fiskeriets Betingelser for at optage Befolkningsoverskuddet skal jeg ikke udtale mig, men jeg er dog tilbøjelig til at mene, at selv om vi naar normale Tider for Fiskeriet igen, er det dog vist tvivlsomt, om dette Erhverv kan aftage mere end sit eget Befolkningsoverskud.

Tilbage er saa Landbruget, der er Landets Hovederhverv og Landets mest naturlige Erhverv. Det er imidlertid en Kendsgerning, at Landbruget hidtil ikke har kunnet aftage og beskæftige sit eget Befolkningsoverskud. De Meddelelser om Resultatet af Folketællingen, som jeg før henviste til, Meddelelser, der oplyser om Forholdene tilbage til Aaret 1860, altsaa i et Aaremaal, i hvilket netop Landbrugets Produktion har været i en ganske enestaaende Udvikling, viser, at Antallet af Landbrugets Udøvere ikke er tiltaget i Løbet af de 60 Aar, hvorimod Antallet af Udøvere af andre Erhverv er blevet fire Gange saa stort. Vi ved ogsaa, at af de ca. 9 000 Mennesker, som før Krigen aarlig udvandrede fra Danmark, udgjorde de unge Landbrugere det store Kontingent, ligesom det for en væsentlig Del er Landboudommen, der har maattet indvandre til Byerne, har maattet optage Arbejdet i Erhvervene derinde og derigennem har betinget Byernes store Vækst. Nu er der fra denne Plads blevet sagt, at det er Industrien, der har suget Landbrugets Arbejdskraft til sig. Naar man siger saaledes, saa forveksler man Aarsag og Virkning. Det virkelige Forhold er dette, at Landbruget har skubbet Arbejdskraften fra sig. Det er saaledes, at de store Fremskridt og den stærke Opgang, der har været indenfor Landbruget, har bevirket, at Kapitalen i stigende Grad har bundfældet sig paa den danske Jord, saaledes at den ubemidlede Landboudom er blevet skummet af, er blevet skubbet væk og har maattet søge ind til Fabrikkerne i Byerne eller har

maattet udvandre for at finde Beskæftigelse.

Dette Forhold har i særlig høj Grad gjort sig gældende i Krigsaarene, der jo var Landbrugets bedste Tid. I selve Krigsperioden gik det nogenlunde, fordi vi da havde en Krigsindustri, der var i Stand til at aftage den udelukkede Landboudom, men den Industri er nu standset, og den kommer i hvert Fald ikke igen. I hele denne Udvikling har vi Forklaringen baade paa Bolignøden i Byerne og paa den nuværende store Arbejdsløshed. Hvis vort Folks Fremtid skal sikres, maa vi søge at gennemføre det Krav — og det maa være et Minimumskrav —, at Landbruget skal være i Stand til at aftage og beskæftige sit eget Befolkningsoverskud.

Det er sagt indtil Trivialitet, at Udstykning af Jorden øger Produktionen og giver Plads for flere, og denne Sandhed er ogsaa offentligt anerkendt i de Husmandslove og andre til Udstykning sigtende Love, vi har faaet. Nu er Udviklingen under Krigen ikke gaaet i Retning af Udstykning, men mere i Retning af Sammenlægning, og det maa vi erindre, at hvert nedlagt Husmandsbrug har betydet en arbejdsløs mere. Hvis Jorden da skal kunne aftage sin Andel af Befolkningens Overskud og bøde noget paa de Skader, der allerede er forvoldt, saa maa der megen Udstykning til, saa maa der oprettes mange nye Hjem. Men vi ved, at Oprettelsen af nye Hjem er en baade vanskelig, kostbar og risikabel Historie i Øjeblikket. Skal det gennemføres i tilstrækkelig Grad, vil det kræve Tilskud, som Staten vil have overmaade vanskeligt ved at udrede. Vi ved ogsaa, at Udstykningsbestrebelseerne ligesom alle andre Fremskridt har en vis Tendens til at fordyre Jorden. For at modarbejde Jordens Fordyrelse og derigennem skabe Betingelser for at fremme Udstykningen paa en naturlig Maade mener jeg, det er nødvendigt, at vi faar en Skatteomlægning — jeg taler ikke her om Skatter ud fra statsøkonomiske Betragtninger, men den Skatteomlægning, jeg ønsker, ønsker jeg af Hensyn til dens sociale Virkninger. Jeg mener, vi bør have Skatterne paa fast Ejendom og de varefordyrende Finanstoldskatter afløst og i stigende Grad erstattet med en Grundværdibeskatning. Derigennem vil Jorden blive billigere. Billig Jord er i Landbrugets Interesse, ligesom dyr Jord er i Spekulationens Interesse. Gennem en Grundværdibeskatning vil vi være i Stand til gradvis at